

تصویر من ری ساخته شده از برنز، شیشه و چوب. موزه ملی هنر آمریکا - ۱۹۳۳
اهدایی زولیت من ری

Art Photography

گریز از واقعیت به انتزاع

MAN RAY 1890-1976 من ری

مهگامه پروانه

عکاسی از بحث برانگیزترین مقولات هنری معاصر است که عمر چندین هزار ساله نقاشی را در یک سده پیموده و در برخی موارد از آن پیشی گرفته است و چندان خود را به زندگی نزدیک کرده که بخشی از هویت انسان امروز شده است.

عکاسی اما در عمر کوتاه و پرفراز و نشیبش به گرایش‌های متفاوتی تفکیک شد بدون آنکه برخلاف هنرهای دیگر در چهارچوب هیچ سبکی بگنجد. سبک‌های مشهور هنری نظیر امپرسیونیسم یا دادائیسم هیچگاه نتوانسته‌اند دوره‌ای از حیات عکاسی را به خود اختصاص دهند و تنها نشانه‌هایی که از سبک در تاریخ عکاسی دیده‌ایم عکس‌هایی است ملهم از سبک‌های گوناگون هنری اگرچه عکاسی مستند، خبری، تبلیغاتی، طبیعت و عکاسی‌های صنعتی و هنری هر یک عرصه‌های متفاوت و مستقل از یکدیگر را به خود اختصاص داده‌اند.

در کنار تمام وجوه تکنیکی و مفهومی عکاسی، آن گرایش از عکاسی که قابلیت سبک‌پذیری را در خود پنهان کرده، عکاسی فرمالیستی Art Photography است. نوعی از عکاسی که همیشه در مقابل گرایش مستند اجتماعی قد علم کرده است. Art Photography در پی به تصویر کشیدن مفاهیم انتزاعی است درحالی که عکاسی مستند اجتماعی در پوشش بیان عین به عین واقعیت، مفاهیمی چون شادی، مرگ، تولد، مذهب و مهم‌تر از همه شرایط اجتماعی را به نمایش می‌گذارد. در کشور ما با توجه به وقایع ۲۰ سال اخیر - انقلاب، جنگ و بحران‌های سیاسی - طبیعی است که آشنایی با مقوله عکس بیشتر از دریچه عکاسی خبری بوده است.

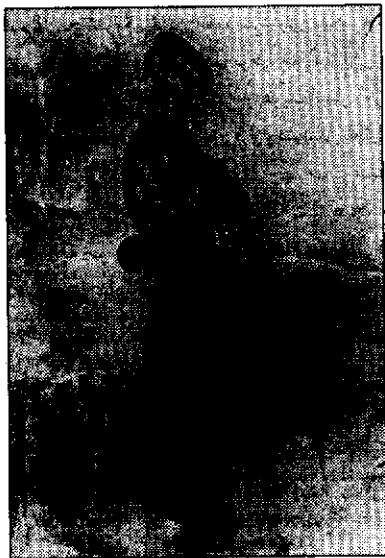
گلستانه اما در نظر دارد روی دیگر سکه را نیز به نمایش بگذارد و عکس‌ها و عکاسی‌های مطرح هنری را که سعی در القای مفاهیم انتزاعی و ماورای واقعیت را دارند، معرفی کند.

بدیهی است که این حرکت به معنای فراموشی ارزش‌های عکاسی اجتماعی نیست و این گرایش از عکاسی با خیل موافقان و مخالفانش همچنان به عنوان مهم‌ترین و تأثیرگذارترین گرایش این رشته، به حیات خود ادامه خواهد داد. اما در کنار آن بی‌تردید آشنایی با اشکال دیگر این هنر مردمی و فراگیر از جذابیت‌های خاصی برخوردار خواهد بود. در نگاهمان به عکاسی هنری، می‌کوشیم نمونه‌هایی را برگزینیم که در آن‌ها مباحثی چون اشکال زیبایی‌شناسی، کادر و القای مفاهیم فراتر از متن، به برجسته‌ترین شکل ممکن نمود داشته باشد.

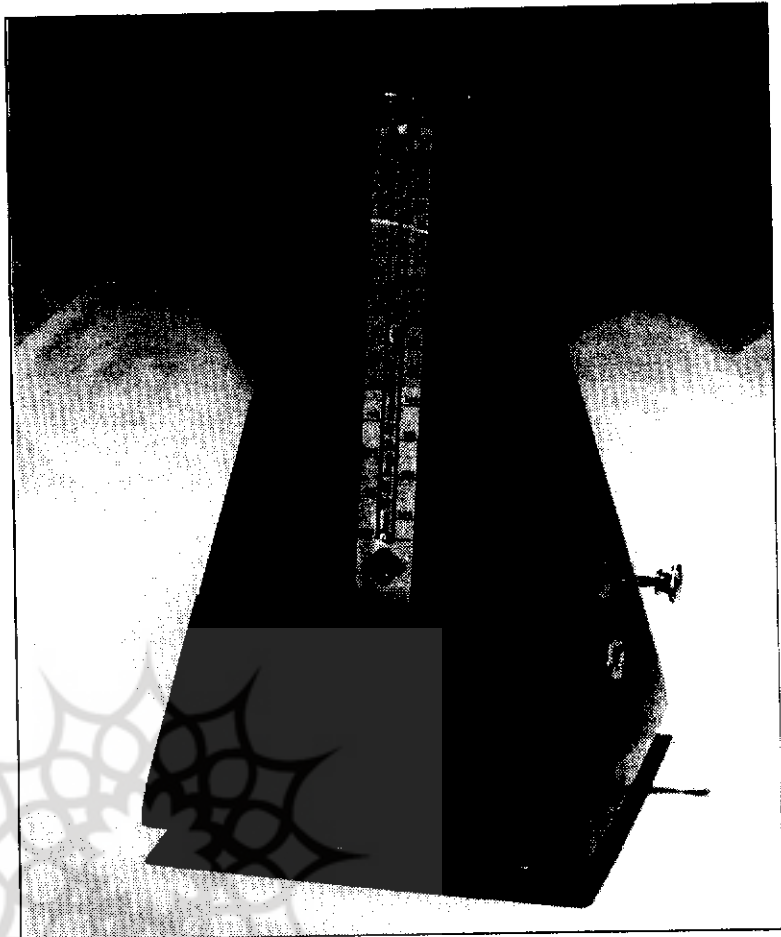
و برای آغاز این مبحث من ری را انتخاب کرده‌ایم. یکی از شاخص‌ترین پیشگامان تاریخ عکاسی هنری. هنرمندی متناقض و پیچیده که در سه زمینه نقاشی، عکاسی و سینما فعال بود و می‌توان ردپای دادائیسم و سوررئالیسم را در عکس‌هایش تماشا کرد.

آثار عکاسی من ری به سه دسته پرتره، بدن و تکنیک‌های لابراتواری (فتوگرام) تقسیم می‌شوند. او در هر سه زمینه، فرم را به عنوان مهم‌ترین اِلَه‌مان تصویری دخالت می‌داد. به طور مثال در عکس‌های او، بدن و حالت‌های ملموس انسانی که هر حرکتشان حاوی مفاهیم مشخصی هستند، چنان به انتزاع کشیده می‌شوند که اگر زیرنویس عکس‌ها را نخوانید، متوجه حضور پیکره انسانی نمی‌شوید. عکس‌های او همچون آثار ناب دادائیستی، از هر گونه تفسیری می‌گریزند و به وادی هنر کاملاً انتزاعی گام می‌نهند و شیوه او پس از دوره‌ای، به سبک سوررئال تغییر می‌یابد.

من ری در سال ۱۸۹۰ متولد شد و به سال ۱۹۷۶ درگذشت. او هم مثل بزرگان مکتب دادا و سوررئال، در عنفوان جوانی و با آثار انقلابی خود به شهرت رسید و با همراهانش فضای هنری نیمه اول قرن بیستم در اروپا را به کلی دگرگون کرد. او از همدوره‌ای‌ها و دوستان بزرگانی چون سالوادور دالی و لویی بونوئل بود. گذشت سالیان دراز چیزی از شهرت او نکاسته است.

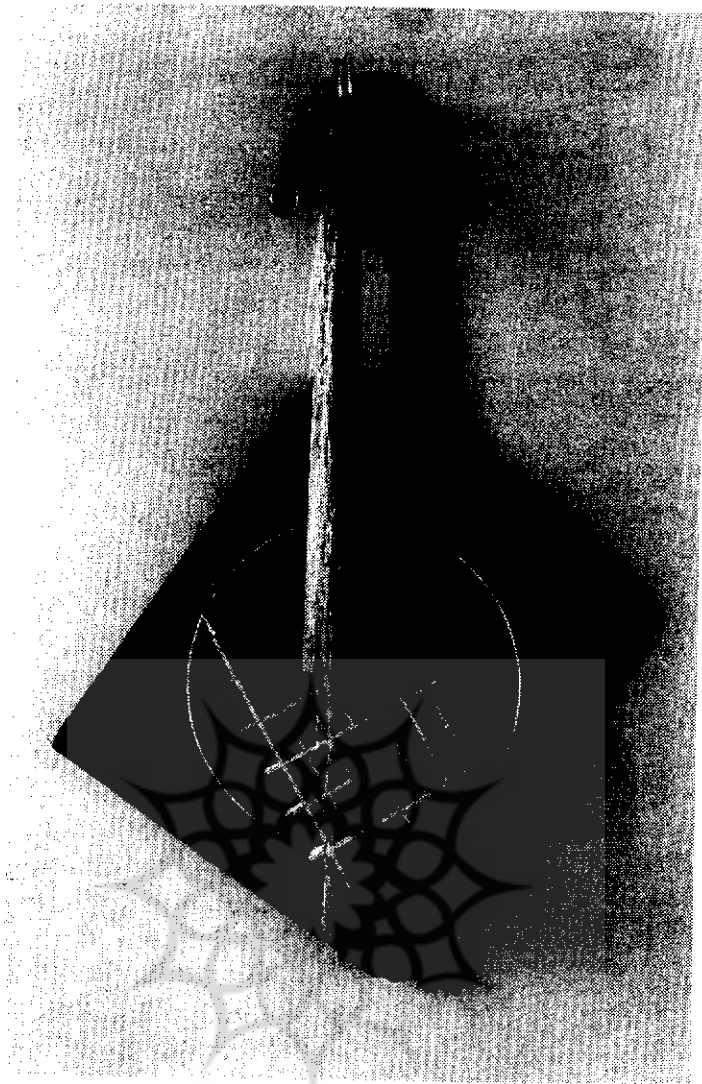
مرد - ۱۹۱۸

بی توقف - ۱۹۷۲

تک فریم از فیلم اتول دومر - ۱۹۲۸

هارپ خاموش - دسته لیوان، آینه، صفحه مشبک، مجموعه سی‌سی بی نیویورک ۱۹۴۴

معمای ایزدور دوکس - ۱۹۲۰

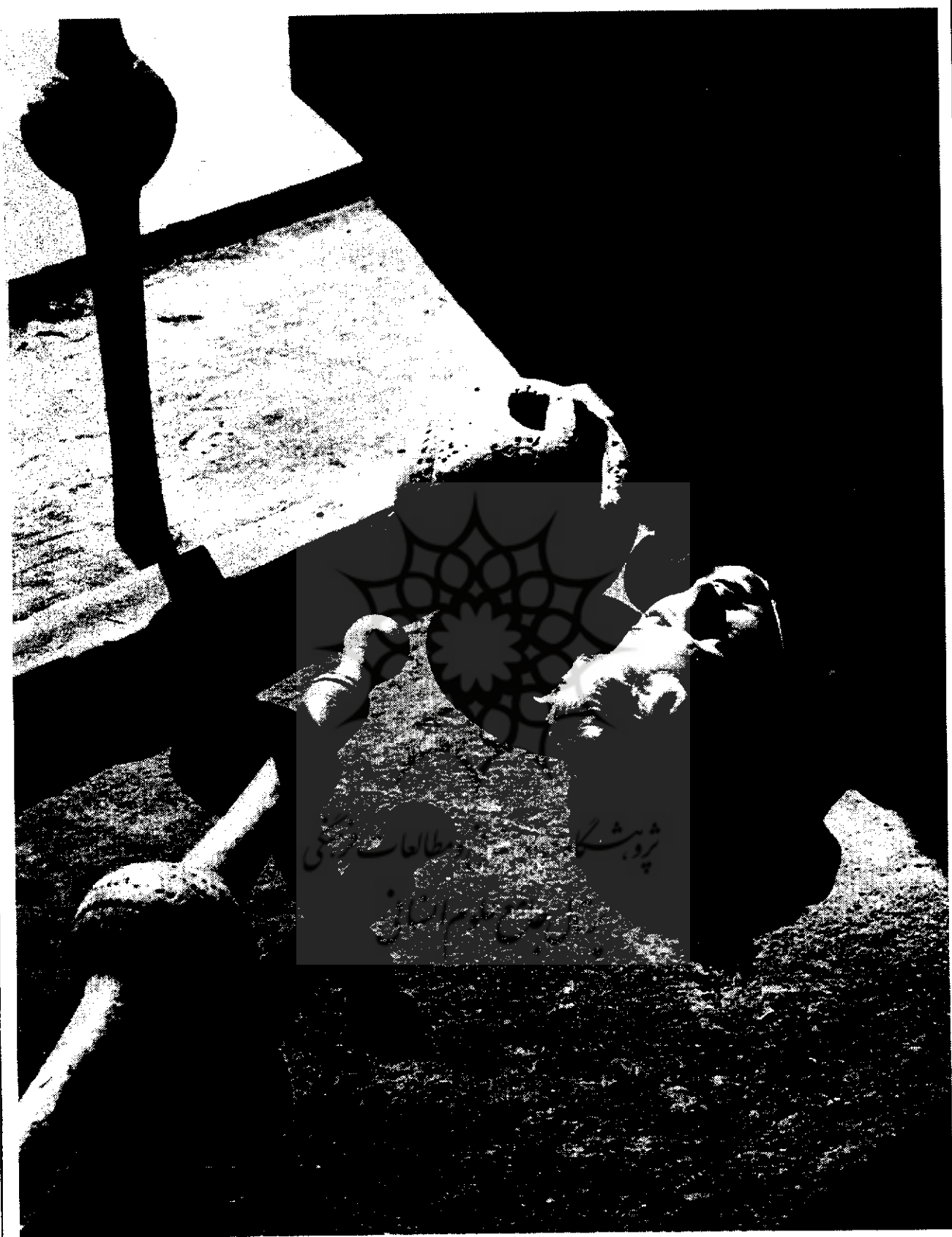
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

بدون عنوان - ۱۹۳۱

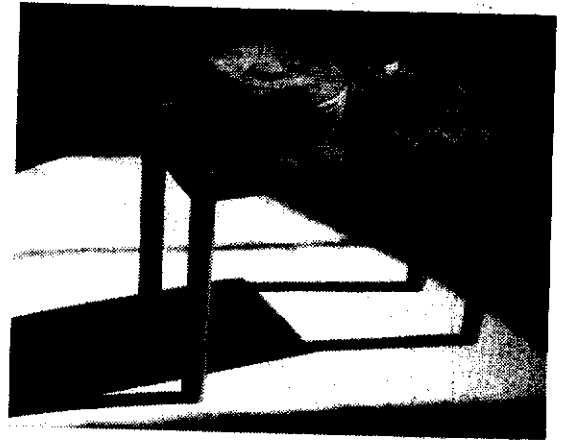

هدیه - اتو و میخ - ۱۹۲۱

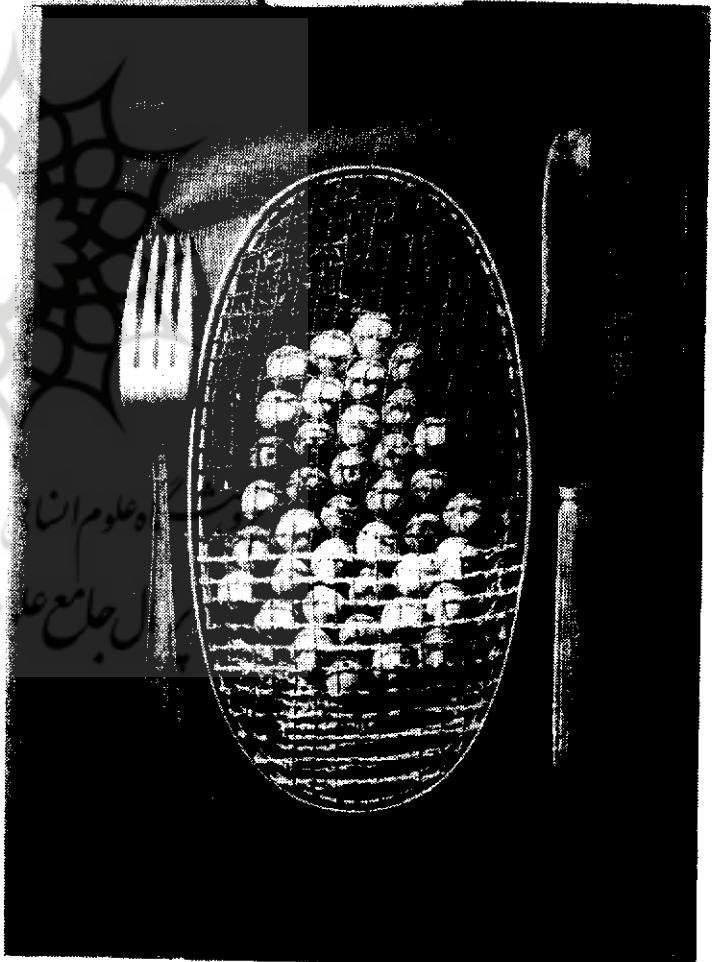

سایه‌ای چون گیوتین - ۱۹۷۳

میز دونفره - مجموعه چوب تیموتی باوم - نیویورک ۱۹۴۴

نگارش فضایی - ۱۹۳۷

بانو چنگال و آقای کارد - گوی‌های چوبی، سید یا سیم و زه در قاب چوبی
مجموعه شخصی پرینستون - نیوجرسی ۱۹۴۴

مجموعه اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

علوم صنایع و مطالعات فرهنگی
رساله جامع علوم انسانی

منری در استودیوی شخصی - ۱۹۲۲